

Skötselplan för naturreservatet Stuverydsbäcken i Eksjö kommun

Syfte med Naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och återställa biologisk mångfald knuten till vattendrag.
- bevara och återställa biologisk mångfald knuten till löv- och barrblandskog.
- bevara och utveckla de listade habitaterna enligt EU:s art- och habitatdirektiv i gynnsamt tillstånd.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Stuverydsbäcken
Skyddsform	naturreservat
Beslut om Natura 2000	Ja del av området (SE 0310741)
IUCN-kategori	Ia – Strikt naturreservat
Miljömål	Levande sjöar och vattendrag, ett rikt växt och djurliv, levande skogar
Län	Jönköpings län
Kommun	Eksjö
Församling	Ingatorp & Hult
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets ostdel (17)
Karta	fastighetskarta: 6F8d, 6F8c terrängkarta: 6FNV
Lägesbeskrivning	ca 12 km nordväst om Ingatorps kyrka
Fastigheter	del av Kongseryd 1:16, Lövsehult 1:18 (fastighetsreglering pågående) och Säldefall 1:4 (fastighetsreglering pågående)
Markägarkategorier	Staten och bolag
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt av Lantmäteriet.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län
Areal	114 ha, varav vatten 2 ha

Markslag

Skog	112 ha
Vatten	2 ha

<i>Naturtyper *)</i>	<i>Natura 2000-habitat</i>		
Vattendrag	2 ha	Ej habitat	2 ha
Tallskog	52 ha	Västlig taiga	52 ha
Blandlövskog	43 ha	Ej habitat	43 ha
Gransumpskog	17 ha	Ej habitat	17 ha

Topografi, geologi och hydrologi m.m.

Terrängen är kuperad med bergkrön och branter i alla vädersträck, höjdskillnaden inom reservatet är som mest ca 80 m. Stuverysbäcken rinner på flera ställen i en brant och tvär ravin som i Småland kallas skura. Skuran som i folkmun kallas Skrölehie har lodytor som vätter mot öst och väst, genom dessa forsar vattnet som ibland helt försvinner ner under stora block. Högsta punkten är Västre sjö som ligger på 268 m över havet. Jordarten utgörs av morän och isälvsmaterial. Berggrunden utgörs delvis av diabas och marken är blockrik. Markförhållandena varierar mellan hållmark med mycket tunt humusskikt till högmossa, löv- eller gransumpskog. Reservatsområdet tillhör Emåns huvudavrinningsområde och Stuverysbäckens delavrinningsområde.

Historik och markanvändning

Det äldsta som finns nedtecknat från Stuveryd är att hemmanet Stuveryd skänktes till Vreta kloster år 1345.

I trakterna kring Stuverysbäcken har järnframställning troligen pågått sedan 1300-talet. Två blästplatser som bedöms vara 400-800 år gamla finns i anslutning till reservatet (en blästplats är ett område med minst två lämningar från lågteknisk järnframställning, framställningen skedde främst ur myr och sjömalm). Vid järnframställningen var skogen en viktig bränslekälla och stora delar av området har påverkats av människan under lång tid, påverkan har dock varit i relativt liten skala. Söder om Stuveryd finns den äldsta skogen i reservatet som är 150-200 år gammal. Norr om Stuveryd är skogen huvudsakligen yngre än 150 år. Själva vattendraget är påverkat av människan dels genom förhållandevis små diken och genom rensning av sten på några sträckor.

Det finns inga registrerade fornlämningar inom Stuverysbäcken.

Växt- och djurliv

Vattendraget är till stor del opåverkat av människan och saknar naturliga vandringshinder. Ovanstående faktorer krävs för att den unika öringstam som finns i bäcken ska finnas kvar i livskraftigt tillstånd och ha möjlighet att fortplanta sig normalt. Några förekommande växter i bäckmiljön är t.ex. näckros, igelknopp, kransrams, bäcknate, bladvass. I zonen närmast bäcken finns gamla granar, dessa är viktiga växtplatser för t.ex. skuggblåslav och gammelgranslav. Miljön närmast bäcken har hög luftfuktighet och rörligt markvatten, många arter i området är beroende av detta för att kunna överleva. I Skrölehie där bäcken forsar fram mellan branta bergväggar och

Sida 3/8

stora stenblock finns, tack vare den höga luftfuktigheten, den mest artrika miljön i området. Där kan man hitta rödlistade arter som dunmossa (NT), skuggmossa (NT) och gränsticka (NT). Det finns även en mängd signalarter som mörk husmossa, västlig hakmossa, havstulpanlav, korallblylav, skuggblåslav, vedticka och sälglätt. Skogen som omger bäcken utgörs av flera olika skogstyper där naturskogsartad barrskog och lövskog med graninblandning är de två dominerande typerna. På den bergiga marken ovan de fuktiga skurorna hittar man barrblandskog med inslag av hållmarkstallskog. I de flackare partierna där vattnet tränger in i skogsmarken växer löv- och gransumpskog. I barrblandskogen finns spelplatser för tjäder, på lågor av tall växer vedticka och på marken hittar man stora kuddar med blåmossa. Tjädern är beroende av tallskog med insprängda ytor av berghällar eller myrar för att kunna spela, den är även beroende av närhet till den tätare granskogen för att kunna gömma sig från rovdjur. Tjädern lever av bl.a. blåbärsris, tallskott, tuvullsknopp och insekter som finns i naturskogsartad barrskog. I barrblandskogen finns rikligt med lågor och även torrakor med bohål som är viktiga för fåglar och insekter. Lövsumpskogen och de fuktiga förhållanden som finns där, gör att arter som korallblylav och havstulpanlav trivs på stammar av klibbal, sälglätt och rönn.

Friluftsliv

I området finns en mängd mindre stigar främst använda av ortsbefolkningen, men även större iordninggjorda stigar med broar och ramper för att kunna ta sig ner i Skrölehie. Ett elljusspår och höglandsleden berör reservatet, detta gör reservatet relativt tillgängligt för allmänheten.

Dokumentation

SGU's jordartskarta och bergrundskarta

Skogsstyrelsens sumpskogsinventering, 1994.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister för Jönköpings län, 1987 års inventering.

Länsstyrelsen i Jönköpings län. Databas över hotade arter.

Länsstyrelsen i Jönköpings län, 1995. Natur i Jönköpings län.

Länsstyrelsen Jönköpings län, 2005. Bevarandeplan för Natura- 2000 område Stuverysbäcken.

Skogsvårdsstyrelsen. Nyckelbiotopinventering objekt ID 060583011.

Småländska kulturbilder av Lena Thålin– Bergman, 1985.

Uno Björkmans inventering av mossor, lavar och svampar i Skrölehie, 1993.

Mål och föreskrifter för skötsel av reservatet

Övergripande mål med skötseln

Skogen i området ska skötas så att en kontinuitet av gamla tallar och granar samt död ved från dessa bibehålls, naturvärden kopplade till senvuxen hållmarkstallskog och naturskogsartad barrskog ska bevaras eller utvecklas. Vattendraget ska bevaras på de opåverkade delarna, där vattendraget påverkats negativt ska det utföras biologisk återställning. Höga naturvärden kopplade till skuggiga miljöer med konstant och hög luftfuktighet ska bibehållas eller utvecklas i sumpskogar och strandskogar. På plan mark runt bäcken ska lövträd gynnas för att inte försämra vattenkvaliteten. På den högt belägna skogsmarken ovan bäcken ska tall gynnas för att utveckla de naturvärden som är kopplade till tall.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Skötselområdenas indelning framgår av karta, bilaga 2a.

Skötselområde 1 -	Lövskogen	43 ha
Naturtyp:	Blandlövskog delvis försumpad	43 ha
Natura 2000- habitat	Ej habitat	

Den låglänta lövskogen intill bäcken.

Bevarandemål

- arealen lövskog ska vara 43 ha.
- minst 90 % av virkesvolymen ska bestå av lövträd.
- asp, klibbal, rönn, sälg eller ädellövträd ska utgöra minst 50 % av lövandelens virkesvolym.
- död ved ska förekomma med i genomsnitt minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).
- det ska finnas minst 5 gamla aspar, klibbalar eller rönnar/ha som utgör lämplig växtplats för arterna korallblylav och havstulpanlav.

Skötselåtgärder

Området ska skötas så att en lövskog med inslag av klibbal, asp, rönn, sälg och ädellöv erhålls. När ett lövskogsbestånd erhållits ska all för yngning och invandring av gran tas bort. För att skapa död ved och gynna klibbal, asp, rönn, sälg och ädellöv ska man i första hand avverka gran och i andra hand ringbarka björk. Avverkning av gran bör ske i etapper så att solinstrålningen på vattnet blir så liten som möjligt. Avverkad gran ska oskadliggöras som granbarkborresubstrat om det bedöms som nödvändigt. Skötselåtgärder ska vara utförda senast år 2020.

Sida 5/8

Skötselområde 2 - Gransumpskog	17 ha
Naturtyp: Gransumpskog / granstrandskog	17 ha
Natura 2000-habitat: Ej habitat	

Den låglänta gransumpskogen intill bäcken med inslag av gamla granar.

Bevarandemål

- arealen gammal och sluten granskog ska vara 17 ha
- minst 50 % av virkesvolymen ska bestå av gran.
- död ved ska förekomma med i genomsnitt minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).
- det ska finnas minst 5 grova lågor av gran/ha som utgör lämplig växtplats för arten gränsticka.

Skötselåtgärder

I huvudsak inga åtgärder men vid behov genomför åtgärder för att uppfylla bevarandemålen.

Skötselområde 3 – Tallskogen	52 ha
Naturtyp: Tallskog	52 ha
Natura 2000-habitat: Västlig taiga (9010)	52 ha

Tallskog med inslag av gamla tallar.

Bevarandemål

- arealen gammal tallskog ska vara 52 ha.
- minst 80 % av virkesvolymen ska bestå av tall.
- död ved ska förekomma med i genomsnitt minst 30 m³/ha (lågor och torrträd, diameter >10 cm).
- det ska finnas minst 5 brandpåverkade torrakor eller lågor/ha som utgör lämplig växtplats för arten kolflarnlav.
- det ska finnas minst 1 lämplig tjäderspelsplats i området.

Skötselåtgärder

Tallskogen skall skötas så att de gamla tallarna gynnas samtidigt som man får en tall/lövsuccession, detta för att på sikt få en kontinuitet av senvuxna tallar med lövinblandning. Det sker bäst genom naturvårdsbränning, då branden är ett naturligt element i en tallskog av denna typ. I de fall naturvårdsbränning inte är möjligt som skötselåtgärd ska man ringbarka gran för att efterlikna effekten av en brand, en del tall och löv ska också ringbarkas. För att skapa brandpåverkad död ved ska man också bränna enstaka lågor. Om en föryngring av tall skulle utebli skall nya tallar, asp och björk planteras. I de fall det är möjligt bränn kontinuerligt, vart 30:e år med

start snarast för att skapa en tallskog där branden utgör ett återkommande inslag. Skötselåtgärder ska vara utförda senast år 2020.

Skötselområde 4 -	Stuverydsbäcken	2 ha
Naturtyp:	Vattendrag	2 ha
Natura- 2000 habitat:	Ej habitat	2 ha

Bevarandemål

- Stuverydsbäcken ska vara 2 ha vid normalvattenstånd
- det ska finnas minst 20 bitar död ved (bit= över 1 m lång och över 10 cm i diameter), per 100 m vattendrag
- vattendraget ska ha minst 15 möjliga ståndplatser för öring per 100 m vattendrag.
- det ska finnas minst 1 lekbädd för öring per 50 m vattendrag.
- det ska finnas minst 1 uppväxtområde per 50 m vattendrag.

Skötselåtgärder

I delområde 1a och 1c som blivit påverkade av rensning ska sten läggas tillbaka för att återställa de ståndplatser som gått förlorade för öringen. Diken som mynnar i eller löper från vattendraget ska läggas igen för att förhindra tillförsel av humus- och näringsämnen från omkringliggande skogsmark eller bortledning av vatten från bäcken. I de delar av bäcken där det saknas eller finns mycket lite död ved så ska detta tillföras genom att träd avverkas och läggs i vattnet. Träden bör läggas så att inga vandringshinder skapas. Skötselåtgärder ska vara utförda senast år 2020.

Friluftsliv och gränser

Bevarandemål

- naturreservatets gräns ska vara markerad enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
- det ska finnas en väl underhållen parkeringsplats för minst 5 bilar belägen vid vändplanen nordost om Hålmogölen, se skötselplanskartan.
- det ska finnas minst 6 informationstavlor, varav 1 vid parkeringen,
- det ska finnas minst 1 km markerad och väl underhållen strövstig med broar och spänger, belägen enligt skötselplanskartan.
- de broar och spänger som redan finns ska underhållas, samt att stigen mellan dessa hålls öppen.
- den del av Höglandsleden som löper genom reservatet ska vara röjd och markerad samt att bron över Stuverydsbäcken ska vara i brukbart skick.

Skötselåtgärder

- informationstavla vid Höglandsleden, parkeringen, Linneberget, Västre sjö, Stuveryd och sydöstra infarten, underhålls och förnyas vid behov.
- informationstavla ska innehålla karta över reservatet där vandringsleder, parkering, informationstavlor och tavlans plats anges. Det ska även finnas information och bilder på arterna öring och kolflarnlav.
- de broar och spänger som finns i Skrölehie och gör stigen där framkomlig ska underhållas och stigen ska hållas öppen.
- arrendeavtal för att få anlägga parkering vid vändplanen nordost om Hålmogölen ska upprättas senast 2012.
- för motionsspåret och Höglandsleden ansvarar inte Länsstyrelsen men dessa får underhållas och hållas framkomliga av kommunen, skötseln av dessa där de är belägna inom reservatet kan övertas av Länsstyrelsen om det skulle vara nödvändigt av framkomlighetsskäl.

Dokumentation och uppföljning

Alla skötselåtgärder som utförs inom reservatet ska dokumenteras, skriftligt och med foto. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden.

En fördjupad uppföljning av reservatets värden (natur- och friluftslivs-värden) och de uppsatta bevarandemålen ska ske Uppföljningen ska ske enligt metoder och tidplaner för gällande uppföljningsprogram, vilket för närvarande innebär att uppföljning ska ske inom ramen för de nationella basinventerings- och uppföljningsprojekten.

Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när tillsynen eller uppföljningen indikerar att behov finns.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder samt finansiering

<i>Åtgärd</i>	<i>Var</i>	<i>När / intervall</i>	<i>Prioritet</i>	<i>Finansiering</i>
Gränsmarkering	Yttergräns	Inom 6 mån efter beslut.	1	Reservatsanslag
Informationsskylt	På de platser som finns markerade på skötselplanskartan	Inom 1 år efter reservatsbeslut	1	Reservatsanslag
Upprätta ett avtal för parkering vid vändplan	Nordost om Hålmogölen	Senast år 2012	1	Reservatsanslag
Underhåll av stig, broar och spänger i Skrölehie.	Stigen genom Skrölehie	Årligen	1	Reservatsanslag
Naturvårdande utglesningar	Skötselområde 1-2	Senast år 2020	1	Reservatsanslag
Naturvårdsbränning	Skötselområde 3	Senast år 2020	1	Reservatsanslag
Restaurering av vattendrag	Skötselområde 4	Senast år 2020	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Hela reservatet		1	Projektmedel

Prioritering av föreslagna åtgärder och intervall för genomförande.

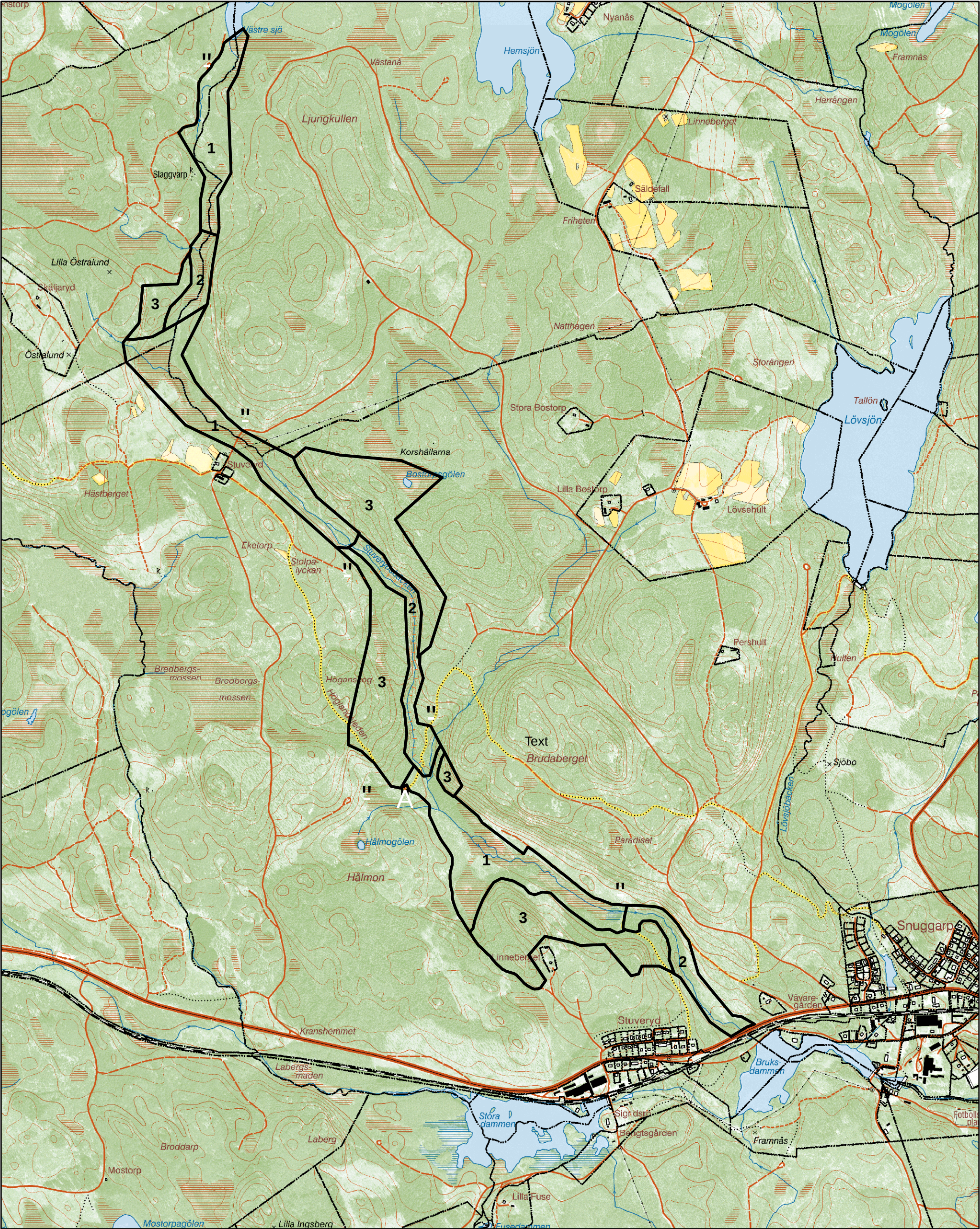
(1) högsta prioritet, (2) hög prioritet, (3) lägre prioritet

Bilagor

- 2a Skötselplankarta
- 2b Artlista

Naturreservatet Stuverysbäcken

Skötselplankarta
Tillhör Länsstyrelsens beslut
2009-04-20, dnr 511-19830-06

1:15 000

© Lantmäteriet 2007. Ur GSD-Digitalt ortofoto
ärende 106-2004/188F.
Kartkälla: Länsstyrelsen i Jönköpings län.
Godkänd från sekretessynpunkt för spridning.
Lantmäteriverket 1999-09-16.

- Informationsskylt
- Parkering
- stig
- Reservatsgräns Stuverysbäcken
- fastighetsgränser

Förekomst av rödlistade arter och signalarter inom naturreservatet Stuverydskäcken

<i>Art</i>	<i>Kategori</i>	<i>Invent.år</i>	<i>Ref.</i>
Kärlväxter			
Blåsippa (<i>Hepatica nobilis</i>)	S1	2008	Lst
Bäckbräsmå (<i>Cardamine amara</i>)	S2	2008	Lst
Ormbär (<i>Paris quadrifolia</i>)	S1	2008	Lst
Mossor			
Mörk husmossa (<i>Hylacomium umbratum</i>)	S3	2008	Lst
Västlig hakmossa (<i>Rhytidiadelphus loreus</i>)	S3	2008	Lst
Skogshakemossa (<i>R. subpinnatus</i>)	S3	2008	Lst
Flagellkvastmossa (<i>D. flagellare</i>)	S3	2008	Lst
Dunmossa (<i>Trichocolea tomentella</i>)	NT, S1	2008	Lst
Skuggmossa (<i>Dicranodontium dendatum</i>)	NT, S3	2008	Lst
Lavar			
Korallblylav (<i>Parmeliella triptophylla</i>)	S3	2008	Lst
Havstulpanlav (<i>Thelotrema lepadium</i>)	S3	2008	Lst
Skuggblåslav (<i>Hypogymnia vittata</i>)	S3	2008	Lst
Bårdlav (<i>Nephroma parvile</i>)	S3	2008	Lst
Kolflarnlav (<i>Hypocenomyce anthracophila</i>)	S2	2008	Lst
Gytterlav (<i>Pannaria pezizoides</i>)	S3	2008	Lst
Svampar			
Gränsticka (<i>Phellinus nigrolimitatus</i>)	NT, S3	2008	Lst
Vedticka (<i>Phellinus viticola</i>)	S2	2008	Lst
Fåglar			
Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	LC, EU	2008	Lst
Fiskar			
Öring (<i>Salmo trutta</i>)		2008	Lst

Tabell över kända förekomster av rödlistade arter, signalarter, Natura 2000-arter och andra arter av intresse.

Kategori anges för;

rödlistade arter (Artdatabanken 2005 *Rödlistade arter i Sverige 2005*): (RE) försvunnen, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) missgynnad, (DD) kunskapsbrist, (LC) rödlistad 2000 men 2005 bedömd livskraftig

signalarter (Skogsstyrelsen 1995 (kärlväxter), 2000 (kryptogamer) *Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog*): (S3) högt signalvärde, (S2) medelgott signalvärde, (S1) lågt signalvärde

Arter i EU's fågeldirektiv (EU), Referens: Lst - Länsstyrelsen

